

**Lagutskottets betänkande nr 4 om regeringens proposition med
förslag till ändring av stadgandena i strafflagen om våldtäkt och
frihetskränkande otukt**

Riksdagen remitterade den 16 februari 1993 regeringens proposition nr 365/1992 rd till lagutskottet för beredning.

Utskottet har i detta sammanhang också behandlat rdm. O. Ojalas m.fl. lagmotion nr 25/1991 rd med förslag till lagar om ändring av 20 och 21 kap. strafflagen samt 1 § lagen om fri rättegång och rdm. Pykäläinens m.fl. lagmotion nr 28/1991 rd med förslag till lag om ändring av 20 kap. strafflagen, som båda remitterades av riksdagen till lagutskottet den 14 maj 1991.

Utskottet har hört lagstiftningsrådet Ilkka Rautio vid justitieministeriet, ambassadrådet Anja-Riitta Ketokoski vid utrikesministeriet, ordföranden, vicehäradshövding Soile Pohjonen och sekreteraren, specialforskare Pirkko Kiviaho vid våldssektionen inom delegationen för jämlikhetsärenden, kriminalöverkommissarien Paul Kokko vid polisinspektionen i Helsingfors, generalsekreteraren Martti Esko vid Kyrkans familjecentral, ordföranden Merja Helle vid Kvinno-saksförbundet Unionen rf. och juristen Kristiina Kehrävuuo vid Kriscentret för våldtäktsoffer Tu-kinainen och professor Raimo Lahti.

Regeringens proposition och lagmotionerna

Regeringen föreslår att 20 kap. strafflagen skall ändras för att stadgandena om våldtäkt och frihetskränkande otukt också skall kunna tillämpas på våldtäkt inom äktenskapet och liknande brott. — Lagen avses träda i kraft så snart den har blivit antagen och stadfäst.

I *lagmotion nr 25/1991 rd* föreslås att 20 kap. strafflagen skall ändras för att 1 och 2 §§ skall kunna sammanföras till en enda paragraf om brott mot sexuell självbestämmanderätt, varvid såväl offret som gärningsmannen kan vara man eller kvinna. Brottet skall höra under allmänt åtal. Även misshandel med undantag för lindring misshandel skall höra under allmänt åtal. Dessutom föreslås att uppmaning till homosexuellt umgänge inte längre skall vara straffbart.

I *lagmotion nr 28/1991 rd* föreslås att 20 kap. 1 mom. strafflagen skall ändras för att också våldtäkt inom äktenskapet skall vara en straffbar handling. Det föreslås att straffet för våldtäkt skall vara fängelse i högst tio år. Vidare föreslås i motionen att 11 § ändras för att brottet skall lyda under allmänt åtal, om offret inte förbjuder brottsundersökning eller åtal.

Utskottets ställningstaganden

I de flesta europeiska länder är våldtäkt inom äktenskapet kriminaliserad. I en del länder har lagstiftningen funnits redan länge, men i rätt många länder har strafflagen ändrats på denna punkt under de senaste åren, dvs. kring 1990.

I motiveringen till propositionen framhåller regeringen att det är fråga om ett principiellt viktigt lagförslag som återspeglar förändringarna i begreppet jämställdhet, nämligen att äktenskapet inte minskar eller upphäver makarnas sexuella självbestämmanderätt. Vidare återspeglar lagstiftningen den allmänna uppfattningen att äktenskapet inte får innebära en försämring av någonders makens rättigheter. Vidare anser regeringen det vara viktigt att vi i Finland har en likadan lagstiftning på denna punkt som Europa över lag.

Utskottet instämmer i alla dessa motiv. Vidare framhåller utskottet att Europarådets tredje ministerkonferens om jämställdhet mellan män och kvinnor i Rom i oktober 1993, alltså sedan propositionen gavs, antog en resolution om bekämpande av våld mot kvinnor och att Förenta Nationernas generalförsamling i december 1993 antog en resolution om avskaffande av våld mot kvinnor. Finland har undertecknat resolutionerna. Båda kräver att det föreliggande lagförslaget godkänns.

På grundval av det ovan anförda tillstyrker utskottet det principiellt viktiga lagförslaget i propositionen utan ändringar.

I 20 kap. strafflagen ingår flera andra inkon-

sekvenser och stadganden som bör ändras. Detta kräver dock en grundlig beredning, och frågorna håller för närvarande på att utredas i justitieministeriets strafflagsprojekt. Strafflagsprojektets förslag beträffande sexualbrott (Justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 8/1993) överlämnades till justitieministern i december 1993 och är för närvarande på remiss i ett flertal instanser. Utskottet menar att 20 kap. strafflagen inte behöver ändras i större omfattning än vad regeringen nu föreslår, förrän förslaget finslipats.

Helsingfors den 8 mars 1994

Utskottet anser sig därför inte kunna tillstyrka lagmotionerna i detta sammanhang.

På grundval av det ovanstående föreslår lagutskottet vördsamt

att lagförslaget i regeringens proposition skall godkännas utan ändringar.

Vidare föreslår lagutskottet

att lagmotionerna nr 25 och 28/1991 rd förkastas.

I den avgörande behandlingen deltog vice ordföranden Halonen, medlemmarna Häkämies, Komi, Lehtinen, Luhtanen, Mäkelä, Polvi, Save-

la, Seivästö, Suhola, Tykkyläinen, Viljanen och Vuoristo samt suppleanten Lindqvist.
